

NATUR OG UDELIV

Læring i og med naturen

Naturen er både et læringsrum, et materiale og et sted for undren. Ude kan børn undersøge med hele kroppen og opdage, at læring findes langt ud over klasselokalets vægge.

Ud i virkeligheden

Natur og udeliv giver børn mulighed for at mærke årstider, følge forandringer, stille spørgsmål og arbejde konkret med sprog, matematik, naturfænomener, bevægelse og fællesskab. Mange aktiviteter kræver kun et område tæt på skolen.

Brochuren samler enkle idéer til de yngste klasser. Fokus er ikke på at kende alle arter eller have alle svar på forhånd, men på at iagttage, sammenligne, beskrive, undersøge og blive nysgerrig sammen.

Tre spor	Undersøg: Hvad ser vi? Forbind: Hvad minder det os om? Fortæl: Hvordan kan vi beskrive og dokumentere det?
Brug nærmiljøet	En skolegård, et grønt område, et træ, et bed eller en lille sti kan rumme mange læringsmuligheder.

1. Se, lyt og opdag

Start med at skærpe børnenes opmærksomhed. Naturfaglig nysgerrighed begynder ofte med at lægge mærke til noget.

Et minuts lytning	Stå eller sid stille et øjeblik. Hvor mange forskellige lyde kan gruppen høre? Er de tæt på eller langt væk?
Farvejagt	Vælg en farve og find så mange naturlige nuancer som muligt uden at plukke noget.
Naturdetektiv	Find noget ru, glat, blødt, hårdt, rundt eller spidst. Beskriv fundet med ord.
Se tæt på	Undersøg bark, blade, sten eller jord på nært hold. Tegn detaljer, som ikke var synlige ved første blik.
Hvad har ændret sig?	Besøg det samme sted flere gange. Hvad er nyt siden sidst? Hvad er forsvundet eller forandret?

Gode spørgsmål behøver ikke have et hurtigt svar: “Hvad lægger du mærke til?” og “Hvad undrer du dig over?”

2. Årstider og forandringer

Når børn følger det samme sted gennem året, bliver tid og forandring konkrete.

Klassens træ	Vælg ét træ. Tegn eller fotografer det jævnligt og tal om knopper, blade, farver og grene.
Vejrkalender	Registrér sol, skyer, regn, vind eller temperatur på udvalgte dage og sammenlign over tid.
Årstidsfarver	Saml observationer af farver i naturen. Hvilke farver fylder mest på forskellige tidspunkter?
Før og nu	Tegn samme udsigt med nogle ugers mellemrum. Find mindst tre forskelle.
Dagens tegn	Find ét tegn på den aktuelle årstid: lys, temperatur, planter, dyr eller vejret.

Gentagelse gør naturens forandringer synlige. Besøg hellere det samme sted mange gange end altid at finde et nyt.

3. Matematik i naturen

Uderummet er fyldt med mængder, former, mål og mønstre, som kan undersøges konkret.

Naturtælling	Tæl fx træer, sten, blade eller skridt. Tal om, hvordan man holder styr på det, der allerede er talt.
Sorter fund	Sorter sikre, løse naturmaterialer efter størrelse, form, farve eller en regel børnene selv vælger.
Mål med kroppen	Hvor mange skridt er der fra træet til døren? Hvor mange håndsbreder er bænken?
Naturmønstre	Find eller skab mønstre med fx sten, pinde og blade. Beskriv reglen.
Formjagt	Find cirkler, trekanter, spiraler, symmetri og andre geometriske spor i omgivelserne.

Lad børnene gætte først og undersøge bagefter: "Hvilken pind tror du er længst? Hvordan kan vi tjekke det?"

4. Sprog ude

Naturen giver konkrete oplevelser, som børn kan sætte ord på før, under og efter turen.

Naturalfabet	Find noget, der begynder med udvalgte lyde eller bogstaver. Brug billeder, hvis der ikke findes et oplagt fund.
Tre gode ord	Vælg tre ord fra turen, fx fugtig, knudret og rasle. Brug dem senere i sætninger eller historier.
Fortæl fra et sted	Sæt jer et sted og lav en fælles historie, der foregår netop dér.
Beskriv uden at pege	Et barn beskriver noget i nærheden uden at sige navnet. De andre prøver at finde det.
Naturdagbog	Tegn et fund og skriv eller dikter én sætning om, hvad barnet lagde mærke til.

Konkrete oplevelser giver noget at tale om. Brug turen som fælles reference, når I arbejder videre med ord og fortælling.

5. Bevægelse og samarbejde

Udeliv giver naturlige muligheder for bevægelse, orientering og samarbejde.

Følg ruten	Lav en enkel rute med instruktioner: gå til træet, drej til højre, find bænken og gå ti skridt.
Naturbingo	Lav få, brede kategorier: noget grønt, noget rundt, noget der bevæger sig, noget der dufter.
Byg sammen	Små grupper bygger fx et miniaturely, en figur eller et mønster af løse materialer.
Stille gåtur	Gå et kort stykke uden at tale og læg mærke til sanseindtryk. Del observationer bagefter.
Find vej sammen	I makkerpar får børnene en enkel opgave med pejlemærker og skal samarbejde om at finde frem.
Udeliv behøver ikke være høj energi. Naturen kan bruges både til bevægelse, fordybelse og rolige pauser.	

6. Pas på naturen - og hinanden

Naturaktiviteter er også en mulighed for at øve omsorg, ansvar og respekt for levende omgivelser.

Se mere - tag mindre	Undersøg gerne på stedet. Brug nedfaldne materialer, når det er muligt, og undgå unødigt indsamling.
Dyr er ikke legetøj	Se på smådyr roligt og kortvarigt. Lad dem blive eller komme tilbage, hvor de blev fundet.
Aftal grænser	Gør det tydeligt, hvor børnene må bevæge sig, hvordan gruppen samles, og hvad signalet for stop er.
Kend området	Den voksne vurderer terræn, trafik, vand, vejr og andre lokale forhold før aktiviteten.
Efterlad stedet godt	Tag affald med tilbage og tal om, hvordan vores handlinger påvirker steder, planter og dyr.
Målet er ikke at være bange for naturen, men at lære at færdes nysgerrigt, ansvarligt og med respekt.	

7. En uge med natur og udeliv

Klar til brug i hverdagen

MANDAG	Farvejagt · Et minuts lytning
TIRSDAG	Naturtælling · Sorter fund
ONSDAG	Klassens træ · Naturdagbog
TORSDAG	Naturalfabet · Beskriv uden at pege
FREDAG	Byg sammen · Ugens naturfund og fælles refleksion

Tre gode lærerprincipper

1. Start tæt på	Et lille kendt område gør det lettere at skabe faste rutiner og følge forandringer over tid.
2. Lad børn opdage	Giv tid til at kigge, spørge og undersøge, før du giver forklaringen.
3. Tag læringen med ind	Brug fund, tegninger, ord og observationer som afsæt for videre arbejde i klassen.

**Naturen er ikke kun et sted, vi besøger.
Den kan være et levende læringsrum, hvor børn opdager verden med hele kroppen.**